

СУЧАСНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ У КООРДИНАТАХ «УКРАЇНА-ЄС»

Важливою частиною економіки є галузь транспорту, що забезпечує обслуговування як внутрішніх, так і експортних/імпортних та транзитних перевезень вантажів і пасажирів. Транспорт є невід'ємною складовою загальної державної економічної політики та забезпечення обороноздатності країни.

Українська транспортна галузь має розгалужену залізничну мережу, розвинуту мережу автомобільних шляхів, морські порти та річкові термінали, аеропорти та широку мережу авіаційних сполучень, мережу маршрутів громадського пасажирського транспорту, автобусних станцій та вантажних митних терміналів. Це створює необхідні передумови для задоволення потреб населення у наданні транспортних послуг та розвитку бізнесу.

Пріоритетним завданням для України є реалізація її транспортного потенціалу та створення транзитного транспортного мосту, що поєднуватиме країни Європи, Азії та Сходу.

Сучасний розвиток транспортного комплексу країни повинен враховувати не тільки необхідність адаптації до європейських стандартів технічних умов, принципів управління тощо, а й те, що інновації та втілення високих технологій мають вирішальне значення під час формування нової моделі управління розвитком транспортно-дорожнього комплексу України.

Сучасна інфраструктура, добросовісна ринкова конкуренція, розвиток і координація між різними видами транспорту, разом із впровадженням ефективної системи управління, забезпечать основу для розвитку та функціонального зростання національної транспортної системи України.

Покращення якості та рівня надання транспортних послуг стимулюватиме український експорт і сприятиме розвитку внутрішньої торгівлі. За оцінкою експертів, потенційна вигода (пряма та непряма) від інвестицій у галузь транспорту для економіки України становить близько 8-10 млрд доларів на рік.

Загальні проблеми, що потребують розв'язання:

- низький рівень надання транспортних послуг;
- відсутність системного підходу до розвитку всіх видів транспорту;
- недостатній рівень конкуренції на ринку надання транспортних послуг;
- неефективне впровадження систем управління якістю та моніторингу їх дотримання;
- високий рівень зношеності основних фондів;
- недостатня кількість рухомого складу;
- втрата традиційних транзитних вантажопотоків;
- відсутність комплексного підходу до розвитку мультимодальних перевезень, низький рівень контейнеризації;

- недостатній рівень впровадження інтегрованих інформаційних систем для пасажирів та вантажовласників;
- недостатній рівень координації та планування видів транспорту;
- низький рівень впровадження сучасних технологій та реалізації інноваційної політики в галузі транспорту;
- низький рівень впровадження енергозберігаючих технологій;
- тенденція до зниження ефективності використання пропускнуої спроможності залізничної інфраструктури;
- відсутність ефективної системи габаритно-вагового контролю та належного рівня відповідальності за порушення вимог щодо габаритно-вагового контролю;
- недостатній рівень та невідповідність глибин в окремих морських портах та на окремих ділянках внутрішніх водних шляхів паспортичним характеристикам;
- неоптимальна структура парку автобусів та вантажних автомобілів;
- транспортні засоби є переважно застарілими за конструкцією, неефективними, екологічно небезпечними;
- недостовірна статистика автомобільних перевезень.

До пріоритетних напрямів співробітництва України та ЄС у галузі транспорту належать: розвиток транспортної інфраструктури України та її інтеграція до загальноєвропейської транспортної системи; підвищення рівня безпеки на транспорті та адаптація відповідного національного законодавства із залученням проекту ЄК TWINNING; модернізація та оновлення основних фондів і рухомого складу транспорту; створення Спільного авіаційного простору між Україною та ЄС.

Існують можливості співробітництва України з країнами ЄС у розвитку транс'європейських транспортних мереж (TEN-T), транснаціональних осей. Європейський Союз ухвалив програму TRANS-EUROPEAN TRANSPORT NETWORK POLICY (TEN-T), спрямовану на утворення окремої мультимодальної мережі, яка об'єднає наземний, морський, повітряний транспорт. Одночасно ЄС здійснює реалізацію 30 пріоритетних проектів (осей), частину з яких уже завершено.

Україна бере активну участь у діяльності європейських організацій, що визначають напрями розвитку міжнародного економічного співробітництва та механізми взаємодії між країнами. Водночас, відчутними чинниками, що гальмують процес розвитку співробітництва між Україною та ЄС, є наступні: законодавство України є недосконалим (у співставленні з законодавством країн ЄС) у сфері митного, податкового, інвестиційного регулювання; українські та іноземні (зокрема з країн ЄС) перевізники знаходяться в нерівних умовах конкуренції, які обумовлені відсутністю необхідності в отриманні віз для в'їзду на територію України, у тому числі під час здійснення транзитних перевезень із/в треті країни їм не потрібен дозвіл; оновлення парку рухомого складу українських перевізників відбувається повільно, зокрема, через високі процентні ставки за кредитами банків для вітчизняних перевізників, низькі обсяги українського виробництва вантажних автомобілів, здатного задовольнити потребу перевізників, не завершено процес підготовки та впровадження нормативно-правових актів у сфері приватизації, державно-приватного

партнерства під час будівництва та передачі об'єктів транспортної інфраструктури у концесію; незадовільним є технічний стан рухомого складу залізниць, низький рівень якості та швидкості перевезень; низькою є активність у реалізації в Україні проектів з будівництва швидкісних доріг (залізничних, автомобільних), у т.ч. платних, впровадження та розвитку мультимодального транспорту.

Налагодження тісного міжнародного економічного співробітництва України з країнами ЄС у транспортній сфері дозволить забезпечити прискорення інтеграції видів українського транспорту до європейської та світової транспортної системи, впровадження принципів європейської транспортної політики в Україні. Транспорт як інфраструктурна галузь має розвиватися випереджальними темпами, що сприятиме укріпленню зовнішньоторговельних зв'язків України, її територіальному розвитку, залученню транзиту, збільшенню обсягів валютних надходжень, оптимізації товаропотоків.